

“ENAKOPRAVNOST”

Owned and Published by THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO. 1231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

Subscription rates table with columns for location (Cleveland, South America, Europe) and duration (1 year, 6 months, 3 months).

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

NOVA JUGOSLAVIJA GRE NA DELO

V jugoslovanskem parlamentu je bil 28. aprila odobren vladin pet-letni načrt, ki se predvsem nanaša na industrializacijo dežele.

Pri diskuzijah, ki so se vršile v parlamentu, je spregovoril tudi voditelj opozicije, Dragoljub Jovanović, ki je izjavil, da zelo goreče pričakuje ustvarjanje načrta.

Ni dvoma, da je sedanja vlada posvetila prvo pozornost dvigovanju industrije. Predvojni režimi Jugoslavije, ki so na škodo ljudstva izročali naravne zaklade Jugoslavije...

“Zemlja tistemu, ki jo obdeluje, tovarne tistim, ki v njih producirajo dobrinje za splošno blaginjo,” je geslo, ki se ga drži v Jugoslaviji navzlic vsemu vpitju reakcionarcev...

Delo ne bo lahko. Mnoge ovire bodo stale na poti. Mnogi problemi se bodo pojavili. Toda za ljudstvo, ki se je otrlo jarma nacionalnega suženjstva...

KAKO JE S SKLADOM JPO

Kot se menda vsi naši rojaki dobro spominjajo, smo bili ameriški Slovenci ob izbruhu druge svetovne vojne v velikih skrbeh.

In ko smo potem, ko se je jugoslovansko ljudstvo uprlo in ogroženo izdajalsko vlado, izvedeli, da je kruti sovražnik res že vdrl v naše rojstne kraje...

magati kako in kolikor največ moremo.

Ta zavest je dala povod, da so se že 19. aprila, istega leta sestali v glavnem uradu SNPJ zastopniki vseh centraliziranih slovenskih podpornih organizacij v svrhu, da se pomenijo, kaj nam je storiti.

Kako smo vodili propagando za zbiranje denarja in koliki so bili uspehi, se je pač vsakdo lahko prepričal iz člankov in apelov, kakor tudi prejemkov, ki smo jih stalno priobčevali v raznih slovenskih listih.

Prvotni namen je seveda bil, da se nabrani denar pošlje direktno tja, ali pa se tukaj nakupijo nujne življenske potrebščine in se pošljejo v stari kraj.

Kot znanu, je jugoslovansko ljudstvo dobivalo nekaj živeža in druge materialne pomoči po vojni skozi UNRRA, mi smo pa medtem doznali, da v Jugoslaviji razsaja še nekaj hujšega kot je glad in splošna revščina.

Edini izhod za to je bil organizirano delo za pobiranje tuberkuloze z znanstvenimi pripomočki. Na pobudo našega ZOJ SA v New Yorku je bil po strokovnjakih izdelan nekaj analitični program za kontrolo ječnih bolezni.

da se ostali denar, ki smo ga nabrali, potroši za nakup takih strojev in drugih potrebščin v zvezi s tem, ter da se nato organizacija razpusti.

Tedaj smo pač mislili, da bomo te reči takoj dobili, da nam bodo v teku par tednov lahko dostavljene in čez mesec dni ali kaj takega že odposlane ter bodo kmalu v starem kraju.

Naročili smo štiri take aparate s pritiskinami in potrebnimi komadi za nadomestilo (extras) za slučaj, da se kateri zloimi ali kako drugače pokvari.

Nekako v času, ko smo mi odajali ta naročila, je prišel med nas zastopnik jugoslovanskega rdečega križa dr. Robert Neubauer, ki je potem obiskal razne slovenske naselbine in govoril na naših shodih.

Proti koncu zadnjega leta pa smo imeli priložnost, da smo se seznanili še z dr. Viktorjem Kršiničem, ki je tudi profesor na ljubljanski univerzi in poučuje rudarstvo.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

Tajnik italijanske komunistične stranke, ki je druga najmočnejša komunistična stranka na svetu in ki utegne po prihodnjih volitvah imeti odločilno be-

zbrani denar obrnjen ne samo za eno največjih potreb, temveč bo to tudi najboljše odgovarjalo namenu, za katerega je bil zbran, je odbor sklenil, da se to izvede.

Nabrana denarja s pripisanimi obrestmi, kot smo že svoječasnoročevali, je bilo skupaj \$86,495.48. Za nakup hrane in poslatih življenskih potrebščin, kot še prej omenjeno, smo izplačali \$25,000.00.

Ko bo vse izplačano in bodo pregledani računi, bomo priobčevali nadaljno in bolj podrobno računsko poročilo.

Palmiro Togliatti o Trumanovem načrtu

RIM, 27. aprila — (za O.N.A. poročila Claire Neikind.) — Palmiro Togliatti, voditelj italijanske komunistične stranke in bivši justični minister, je danes ostro napadel zunanjo politiko predsednika Trumana in opozoril, da nadaljno posojilo kapitalističnih držav ne sme ogroziti politično neodvisnost Italije.

V razgovorih s tem dopisnikom je Togliatti podal to svadljivo izjavo, ko se nova ekonomska mislija pripravljala za odhod v Zedinjene države, kjer se nadeja, da bo sklenila obsežne trgovske sporazume.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

“Naša zunanja politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

sedu v italijanski politiki, je izjavil, da je njegova stranka vedno pripoznavala, da potreba za zunanjimi krediti v svrhu obnove dežele ni nikakor v nasprotju s tem, da se te kredite dobi od kapitalističnih držav.

“Italijska politika mora biti politika prijateljstva in sodelovanja z vsemi velikimi silami,” je nadaljeval Togliatti.

Novice iz Julijske Krajine

Nadžkof Margotti se je poslovil...

Te dni je goriški nadškof Margotti objavil nekako “poslovilno” “pastirsko pismo,” v katerem je vse polno strupenih obrekovanj o Slovencih in razmerah v Jugoslaviji sploh.

Na “pastirsko pismo” končno ne bi bilo treba odgovoriti, dovolj je, da vemo za njegovega avtorja, katerega zgodovina je Slovence na Primorskem tako dobro znana.

Goriški nadškof govori v pastirskem pismu s posebnim poudarkom predvsem o dveh stvareh: na eni strani pomiluje in objokuje begunce, ki so morali zato, “da si poiščejo varnost in srečno življenje, zapustiti rodno zemljo” (gotovo misli na fašistične razbojnike, ki so pobegnili iz cone “B” in od drugod ter dobili zaščito v coni “A”), na drugi strani pa ugotavlja, da s sklenjenim mirom in koncem vojne sploh ni tako, kot je pričakoval.

Oglejmo si najprej prvo stvar: Skof Margotti skuša v “pismu” ustvariti videz, kot da veliko število ljudi, zapušča svoje domove iz “strahu pred prihodom Jugoslavije.” Zato govori o negotovosti, namiguje na strahovladno in pomiluje “nesrečne ljudi,” ki “zapuščajo domove.” To govorjenje nam je že znano, že pred meseci so širili v coni “A” tako propagando sicer redki, a Margottiju zvesti prištaši, ki so doživeli popoln polom.

Polom je v tem doživela tudi anglo-ameriška vojaška uprava, ki se je skupno z omenjeno družinsko lotila take agitacije in dopustila, da so nekateri lokalni guvernerji izdajali “beguncem” tudi nekaka navodila v obliki letakov. Namen te akcije je bil, da pod firmo beguncem iz teh predelov vsaj delno prikrijejo pritepeno fašistično drhal (s pojmom običajnih beguncem), ki se svobodno klati po coni “A” in izvršuje svoje zločine hkrati pa oblatijo Slovence in Hrvate v coni “B” s šovinističnimi očitki, ki so lastni Margottiju že od dne, ko je prišel v Gorico.

Skofu Margottiju se zdi “nevarena svoboda,” ki jo uživajo Slovenci in Hrvati v coni “B,” zaradi tega, ker imajo oblast v svojih rokah, postal je neverjetno “čuteč za usodo poedincev.” Goriškemu nadškofu ni všeč, da se je velika večina primorskih Slovencev otresla fašizma, ki jih je hotel prav z njegovo pomočjo vsestransko—posebno pa še nacionalno—uničiti, zato jih ponovno napada. V preteklosti, v času nečloveškega fašističnega terorja ni govoril o hudih časih.

V lani objavljenih dokumentih o zadržanju škofa Margotti-ja med vojno, čitamo naslednjo poslanico, odposlano po italijanski ofenzivi leta 1942 velikemu kroniku Slovencev generalu Robotti-ju:

moramo imeti politično stabilnost, če želimo dobiti zunanjo pomoč. Verujem pa, da sedaj vsak verjame, da je politika italijanske komunistične stranke in njeno udejstvovanje pri italijanski vladi viden činitelj njene stabilnosti.

“Ekselencia! Oprostite, prosim, če Vas nadlegujem s tem pismom, s katerim želim izbrčiti Vaši ekselenci pozdrave in željo za najboljši in najbolj razveseljive uspehe v Vaši težavni misli... izvolite torej sprejeti moje poklone in mnogo blagoslovov Vam, Vašim zaslužnim oficirjem in vsem četam tega močnega in slavnega armijskega zbora, ki mu poveljujete Vi.”

Kako zelo je Margottiju všeč teror pritepenih fašistov, italijanskih šovinistov, je razvidno iz tega, da o razmerah v coni “A” sploh ne govori. Tam ni “hudobije časa,” čeprav šovinisti dnevno z orožjem napadajo Slovence in tudi demokratične Italijane.

No, sedaj pa še o izraznem nezadovoljstvu s koncem vojne in sklenjenim mirom. Njegova nezadovoljnost je razumljiva, pomislite se samo poslanca Mussoliniju, ki jo je poslal preko goriškega prefekta. Tu je med drugim rečeno:

“Prosim Vas, tolmačite Duceju mojo hvaležnost, medtem ko bom jaz nadaljeval z molitvami za neizogibno zmago fašistične Italije, ki jo tukaj še enkrat blagoslovljam z njenim vodjo.”

Lahko bi gospodu škofu in njegovim prijateljem še marsikaj odgovorili. Toda ni potrebno, ker so dobro poznani. Vedo naj, da se je naše ljudstvo naučilo poiskati sovražnika, ga točiti in ga, tudi dotolči, pa naj se skriva pod kakršnim koli plaščem. Borilo se je in se še vedno uspešno bori proti temu, da bi razni avanturisti s srednjeveško inkvizitorsko mentaliteto izkoriščali cerkev v politične namene. Zato se razna “pastirska pisma,” ki imajo namen rušiti pridobitve narodno osvobodilne borbe, razblinjajo v nič pod odločilnimi udarci ljudstva in njemu zveste duhovščine, ki se zaveda, da prihaja nevarnost za vero prav iz vrst, v katerih zavzema vidno mesto goriški nadškof.

France Perovšek.

V “Enakopravnosti” dobiti vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Rastline, ki omamljajo

Vsem so nam znane zgodbe o srednjeveških čarovnicah, o hudobnih vilah in škrtatih, ki so imeli moč, da so spreminjali ljudi v rastline, kamne, zlasti pa v živali. Ze pesnik stare Grčije pripoveduje v svojem epu Odisėja, kako je neka očarljiva boginja spremenila svetovnega popotnika in junaka Odisėja ter njegove tovariše v prašiče.

Velikokrat smo kot otroci s strahom poslušali pripovedke o čarovnicah, ki jahajo na metlah na Klek in se tam pajdašijo s hudičem, katerega so nam prikazovali kot kozla z repom, brado in rogovi. Tudi zgodbe o ljubavnem napoju, ki so ga varile čarovnice po skalnih duplinah, nam niso tuje. Dandanes tako pripovedke vedno bolj izginjajo in mi se samo še čudimo, kako je ljudstvo moglo verjeti takim nemogočim stvarim.

Toda te zgodbe niso brez vsake osnove. Nikoli niso sicer živele kake čarovnice, ki bi bile sposobne čarati, spreminjati ljudi v živali ali jahati na metlah po zraku. Toda resnica je, da je bilo v srednjem veku močno razširjeno kuhanje omamnih pijač iz rastlin. Po uživanju takih pijač pa so ljudje srednjega veka v mislih doživljali ali, lahko rečeno, sanjali, o vseh mogočih podobnih dogodovčinah. Ker so bile v srednjem veku še zelo razširjene pripovedke o čarovnicah, škrtatih in vilah, v katere je ljudstvo verovalo, jih hotelo videti in spoznati, je popolnoma razumljivo, da so preprosti ljudje v zgodbah in kar so želeli spoznati.

Taka mamila in opojne pijače so naravno poznavajoči ljudje pripravljali iz posebnih, navadno strupenih rastlin. Vse take rastline tvorijo posebno skupino in imenujemo jih solanaceje ali po naše razhudniki, ker nam razhudijo kri. Mazilo, pripravljeno iz teh rastlin omami tiskarja, ki ga z njim namaže, ga uspa va in mu v tem stanju povzroči bujne sanje, v katerih se počuti kot v blaženosti. Isto povzročata tudi kajenje listov teh rastlin ali pijača iz njih. Vtem tiči bistvo vseh srednjeveških zgodb o čarovnicah in ljubavnih napojih.

Rastlinstvo poznavajoče ženske so iz teh rastlin pripravljale mazila, se same mazale z njimi ter jih prodajale tudi drugim. Na ta način so sebi in drugim pričarale sanje o hudiču, čarovnicah na metlah, o spreminjanju v živali in podobnem. Še dandanes se v južni Ameriki ljudje, ki ne premorejo denarja za alkohol, upijanjajo se pa z rastlino, imenovano Toloaki, katero nekateri žvečijo, drugi kade, tretji iz nje pripravljajo čaj ali mazilo. Tako si pričarajo spanec, poln omamnih, navadno ljubezenskih sanj.

Tudi Arabci uporabljajo korenine Mandragore, da zaspe, ali pa njene liste polagajo na rane. Znano je tudi, da so prvi kirurgi pri operacijah nesrečneže dajali piti izvleček iz teh korenin, da so mu olajšali bolečine. Solanaceje so večinoma stru-

pene in zdravju škodljive in jih zato uporabljamo le po navodilih zdravnika. Prevelike količine ali prepogosto uporabljanje povzroča začasno slaboumnost ali pa celo trajno blaznost. Si oer so pa te rastline koristne tudi človestvu. V lekarnah pripravljajo danes iz solanacej zdravila za pomirjenje bolečin, zoper premočno izločanje želodčne kisline in druge bolezni. Znan je zlasti atropin, ki razširi zenice, pospeši bitje srca,

Nekaj o narkozi

Velik del laborik, s katerimi slavimo kirurga, zasluži kemik. Kemik usposablja operaterja, da uporablja nož popolnoma mirno; brez narkoze, to je omame si ne moremo predstavljati napredkov moderne kirurgije, ker temelje vsi ti napredki na tem, da se izloči bolečina.

Ljudje so se v začetku protivili z rokami in nogami, da bi se jim odvzela bolečina. To je naraven postopek, kazen božja, ki je ne smemo spraviti s sveta, so vpili zdravi ljudje. Bolniki se niso toliko upirali. Vsekakor so morala miniti desetletja, da je zmagala omama.

Prvo pobudo, da se je odkrila omama, je dalo kakor pri tolikih odkritjih tudi tu—naključje. Sredi prejšnjega stoletja je opazil nek ameriški zobozdravnik, kako se je mož, ki je bil vdihnil poseben plin, opotekal, padal, se pobiral, poskodoval se pri vsakem padcu, a ni razodeval pri vseh svojih telesnih poškodbah nobene bolečine. Plin ga je napravil neobčutljivega. Pri iskanju sposobnejših mamil so prišli pozneje do etra in do kloroforma.

V zadnjih letih se je pridružil obema še plin etilen. Njegov omamljivi učinek so opazili najprej na cvetlicah. V rastlinjakih so postajale rastline vedno nekam utrujene, kadar koli so puščale plinske cevi. Botaniki so ugotovili, da je to utrujenost, nekako omamo povzročil etilen, dodan svetilnemu plinu, da ojači njegovo svetilnost.

Vsa ta mamila so hlapljiva. Bila bi idealno mamila, če bi obenem ne opajala. So torej sredstva, ki povzročajo stanje, v katerem človek ne postane takoj nezavesten, marveč le zmeden. Ta stopnja razburjenosti, ki je začetek narkoze, ni ravno prijetna. Prav tako neprijeten je tudi konec narkoze—maček.

Znanstveniki niso mirovali, iskali so boljših sredstev in dobili pred nekaj leti tvarino, ki ne samo opaja, marveč kar naravnost omamlja. Brez predhodne razdraženosti, v kateri se bolnik smeje, glasno govori, neumnosti predava, postane nezavesten. Kakor pri Starih Grkih reka Leta učinkuje ta tekočina, ki izloči vse bolečine tega sveta, samo da se ta tekočina ne pije kakor voda iz reke Lete, da se torej ne uvaja v telo skozi usta, marveč skozi črevo.

Avertin, tako se imenuje to novo sredstvo, se vbrižgne v čre-

ustavi pa delovanje prebavil in izločanje sline. Liste solanacej zvijajo tudi v cigarete zoper astmo.

Med te rastline štejejo poleg zobnika, volčje češnje tudi tobak. Zanimivo pa je, da nam nekatero solanacejo služijo tudi za prehrano. Tako na primer uživamo gomolje krompirja, ki spadajo tudi v to skupino, listi in cveti pa vsebujejo strupeno snov. Tudi paradizniki in paprika spadata semkaj, sta pa zelo bogata na vitamini in zdravju koristna.

„Ljudski tednik“

LEARN TO DANCE \$1.50 OR \$2.00

Don't sit on the sidelines because you can't afford to learn how to dance. Now is your chance. Due to our low overhead, our rates are within the reach of all. You pay for lessons and not high expenses. Beginners or advanced, young or old, learn the Waltz, Fox Trot, Jitterbug, Rumba, Tango, Tap, etc. Weekly dance given for students only to learn to lead or follow correctly. Enroll today and dance tomorrow.

WANTED Fifty children, 3 years and up, also adults to be trained for radio and stage dancing. New classes, or private lessons are now forming in tap, toe, ballet, acrobatic and ballroom dancing. If they show talent for the art they will have the opportunity of performing on radio and stage. Dancing develops health, culture, character and poise—very often leads to money and success. Mothers, give your child this opportunity. Let us develop their talent. To derive full benefit from classes phone today. Call EX 6212 for Appointment JORDAN STUDIO, 5927 Euclid

Novice iz Jugoslavije

PRIPRAVE LJUBLJANSKIH MEDICINCEV ZA MLA-DINSKO PROGO

Med semestralnimi počitnicami je bil za slušatelje I. in II. letnika medicinske fakultete, ki

bodo sodelovali v higiensko-epidemiološki službi pri gradnji proge Šamac—Sarajevo, organiziran poseben tečaj. Na tečaju predavajo univerzitetni profesorji o spoznavanju, zaščiti in pobijanju nalezljivih bolezni. Predavanja so združena s praktičnimi vajami.

Z izkušnjami, ki so si jih pridobili medicinci pri gradnji proge Brčko—Banovići, delajo zdaj načrt za pravilno razporeditev strokovnih moči pri gradnji proge Šamac—Sarajevo. Lansko leto je bila zdravniška pomoč v mesecu maju in juniju, ko so še medicinci polagali izpite, in v jeseni, ko je bil pričetek šolskega leta, zelo slaba. Slušatelji nižjih in višjih letnikov niso opravljali dela, ki bi ustrezalo njihovemu strokovnemu znanju. Tudi niso imeli povezave z zagrebško in beograjsko medicinsko fakulteto, temveč je vsaka fakulteta pošiljala na progo ljudi brez načrta. Zato je bilo v eni izmenici preveč sanitetnih referentov, v drugi pa so morali posamezniki čakati več mesecev na zameno in opravljati delo, ki bi ga lahko opravila dva človeka.

Te pomanjkljivosti upoštevajo medicinci pri letošnjem delovnem načrtu, ker hočejo, da

bo njihovo delo na progi Šamac—Sarajevo letos mnogo boljše in uspešnejše.

NASI IZSELJENCI SE VRAČAJO V DOMOVINO

S parnikom „Užice“ je pripelo v Split 29 naših izseljencev iz Avstralije in Nove Zelandije, ki so se po večletnem bivanju v tujini vrnili v domovino. S tem brodom so pripeljali tudi 300 paketov, ki jih pošiljajo izseljenci svojcem v domovino.

Sheboygan, Wis. — Tukaj je umrl Joseph Demšar, star 74 let, rojen v Senčurju pri Kranju, Gorenjsko, član SNPJ. V Ameriko je prišel leta 1906 in se naselil v Evelethu, Minn., leta 1925 pa se je preselil v Sheboygan. Tu zapušča štiri poročene hčere, v Evelethu sestro, v stari domovini pa sina in sestro. Žena mu je umrla pred tremi leti.

Naročajte, širite in čitajte „Enakopravnost!“

Advertisement for The MAY Company featuring a large sale of bedding and linens. Text includes: 'Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke', 'The MAY Company LETNA MAY BELA RAZPRODAJA', and lists various items like 'Prešite podloge za modroce', 'Kotelinasta oblačila za modroce', 'Importirano Ticking blago', 'Pisana oblačila za odeje', 'Bela Outing flanela', 'Cannon brisače', 'Cannon Plaid brisače', and 'Pisano blago za brisače' with prices.

Advertisement for Firestone tires featuring the text 'Firestone SPRING SAVINGS' and 'TIMELY ITEMS', 'FINEST QUALITY', 'MONEY-SAVING PRICES'.

Advertisement for Firestone tires featuring the text 'Liberal TRADE-IN ALLOWANCE For Your TIRES' and 'Equip Your Car With Firestone DELUXE CHAMPIONS'.

Advertisement for Firestone spark plugs and lawn and garden books. Text includes 'Firestone SUPREME SPARK PLUGS' and '25c Package BURPEE'S Super Giant ZINNIA SEEDS'.

Advertisement for Century Tire Store featuring the text 'EXTRA SPECIAL!' and 'ALUMINUMWARE' with a list of items and prices.

Advertisement for Century Tire Store featuring the text '10% popusta' and 'Century Tire Store 15300 WATERLOO ROAD'.

Advertisement for Henry A. Wallace featuring the text 'ALI JE TRETJA VOJNA POTREBNA?' and 'Henry A. Wallace V PETEK, 2. MAJA 1947'.

